

korraldatud rahvusvahelisel koolinäitusel on Võru seminari tööd äratanud väärilist tähelepanu. K. on avaldanud ms. raamatud: „Объ ученическихъ экскурсий“ (Riia, 1913), „Looduseõpetus algkoolis“ I—III (Võru, I 1927, III 1929; Tartu, II 1927), „Loodusesõbra vaatlusvihud“ I—IV (Võru ja Tartu, 4. tr. 1929), vaatlusvihud „Kodukoha looduse elust“, 9 vihku (Tall., 1937), vihk-lugemiku „Esimesed vaod“ I, II (Tall., 1932—33), kumbki 2 jaos ühes 6 lisaga (1934—36) ja samanimelise aabitsa (*ibid.*, 1938), „Emakeele töövihud“ I, II (*ibid.*, 1933); tööjuhataste kogud „Kodulugu“ (*ibid.*, 1933; koos J. Parijõgi'ga), „Looduseõpetus“ IV—VI (*ibid.*, 1933—35), „Maateadus“ IV—VI (*ibid.*, 1933; IV ja V koos B. Rea'ga, VI koos V. Horm'iga); saateainekogud „Looduseõpetus“ IV—VI (*ibid.*, 1933—35), „Sügisest loodusest“ (*ibid.*, 1937), „Kodumaa loodusest“ (*ibid.*, 1937), „Loomade elust“ (*ibid.*, 1938), „Kevadisest loodusest“ (*ibid.*, 1938), „Elav looduslugu“ I, II (*ibid.*, 1938—39), „Õpilase arvutusvihud“ I, II (*ibid.*, 1932—33), kumbki 3 vihku, „Arvutuskardid“ I, II (*ibid.*, 1934—35), kumbki 2 osas, ja sama III—IV (*ibid.*, 1935; koos E. Lehis'ega), „Õpilase matemaatika-töövihud“ III, IV (*ibid.*, 1933—34; koos A. Budkovsky'ga), kumbki 3 vihku, „Loodusesõbra töövihk“ I, II (*ibid.*, 1937), „Vaatluskava õpilase individuaalsuse tundmiseks“ (*ibid.*, 1933) ja „Õpilase individuaalsuse vihik“ (*ibid.*, 1933). Enamik mainitud õppe- ja abiraamatuid on ilmunud mitmes uustrükkis. K. on koostanud silmapaistvad meetodilised teosed „Isetegevus ja individuaalne tööviis“ („Teel töökoolile“ VII, Võru, 1935; soome keeles „Uuden koulun työtapa“, Helsingi, 1937), siis „Yksilöllinen työtapa kouluopetuksessa“ (Helsingi, 1935) ja „Uuenduslikust koolitööst“ (Tall., 1939). Ta on toimetanud ja osalt kirjutanud meetodilise käsiraamatu „Uusi teid algõpetuses“ I—IV (Tall., 1931—36; II ja III 2 osas, IV 7 osas), „Teel töökoolile“ I—VII (Võru, 1924—35) ja koguteose „Võru õpetajateseminar“ (Tartu, 1936). Ka on ta avaldanud rohkesti artikleid ajakirjuses, nagu „Kasvatus“, „Eesti Kool“, „Noorusmaa“, „Vikerkaar“, „Loodus“, „Loodusevaatleja“, „Kansakoulun Lehti“, „Opettajain Lehti“, „Uudistuva Kasvatus- ja Opetustyö“, „Audzinātājs“, „Internacia

Pedagogia Revuo“, ajalehis „Õpetajate Leht“, „Võru Teataja“, „Vaba Maa“, „Postimees“, „Päevaleht“, „Rahva Sõna“, „Uus Eesti“ ja mitmesuguseis koguteoseis. K. on a-st 1933 ajakirja „Kooliuuenduslane“ toimetaja ja oli 1937—38 „Kasvatuse“ tegevtoimetaja.

Isikl. jm. saadud andmed.

H. R-s; T.

*KÄRNER, Jaan, kirjanik, oli 1927—29 „Loomingu“ toimetaja; ta on avaldanud alates 1927. a-st luuletiskogud: „Rändur vilistab“ (1928), „Tormilüüra“ (1929), „Inimene ristteel“ (1932) ja „Sõna-sütega“ (1936) ning toimetanud valikkogu „Sadaviiskümmend aastat eesti luulet“ (1936); romaanid: „Naine vaesest maailmast“ (1930), „Unustatud Emajõgi“ (1930), „Moodne orjus“ (1931), „Soodoma kroonika“ (1934), „Tõusev rahvas“ I, II (1936, 1937), „Tuuled pöörduvad läände“ (1937), „Pidu kestab“ (1938) ja „Õõsiti kumavad linnad“ (1939); näidendid: „Merihärg & Ko ajab Venemaaga äri“ (1932) ja „Usutaganeja“ (1934); esseede ja artiklite kogu „Lehed tuulde“ II (1937), mälestusteraamatu „Kadunud aegade hämarusest“ (1935); tõlkeid: H. Heine „Valik luuletusi“ (1934), J. Spyri „Väike Heidi“ I, II (1932, 1934), K. Tšukovski „Muinasjutte lastele“ (1935) ja populaarteadusliku kirjeldise „Elva minevikus ja olevikus“ (Elva, 1931; kõik teised on ilm. Tartus).

K a m p m a a, Peaj. IV (1936) jm. saadud andmed. T.

KÖHLER, Johann (eesti trükiseis Köler), balti-saksa trükkal, sünd. 4. V 1662 vkj. Riias, sai 1695 esimeseks Narva linna trükkaliks. K. arendas tagasihoidlikku tegevust, avaldades mõnikümme väiksemat trükist ja 1702 ka ajalehte „Narvische Post-Zeitungen“. Narva vallutamise järel viidi 1704 K. ühes teiste linnakodanikkudega Moskvasse. Tallinna gümnaasiumi trükkali Johan Christoph Brendeken'i (vt. *Suppl.*) surma järel siirdus K. rae kutsel 1716 A. D. Menšikov'i (vt.) kaasabil Tallinna kui seaduslik sinse trükikoja pärija, sest ta oli abielus endise trükkali A. Simon'i (vt. *Suppl.*) tütreaga. K. suri seals. 1. XI 1736 vkj. Ebasoodsate aegade tõttu ei avaldanud K. trükkalina eriti intensiivset tegevust. — K-i järglasena sai gümnaasiumi trükkaliks ta poeg J a c o b J o h a n n K. (sünd. 1699 Nar-